ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Opplæringsavdelingen

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

31.08.2017

Deres ref.:
17/2934
Therese Sofie Aasen

Saksbehandler: Gudveig Salte
Direkte innvalg: 51 51 66 71

Saksnr. 17/13142
Løpenr. 57694/17
Dok.nr: 5
Arkivnr.

INNFØRING AV FORBUD MOT BRUK AV PLAGG SOM HELT ELLER DELVIS DEKKER ANSIKTET I BARNEHAGER OG UTDANNINGSINSTITUSJONER - HØRINGUTALELSE

Det vises til skriv av 7. juni i år i anledning ovennevnte. Fylkesutvalget hadde høringsnotatet til behandling i sitt møte 29. ds. og hvor det i FU-sak 134/17 vedtok å avgi følgende uttalelse:

«Rogaland fylkeskommune støtter prinsippet om åpenhet og en best mulig læringssituasjon. Selv om Rogaland fylkeskommune ikke har hatt noen utfordringer med dette i våre skoler, så støtter vi at det innføres retningslinjer i utdanningssektoren som sikrer at ansiktet er fullt synlig i undervisningssituasjoner for å sikre et best mulig læringsmiljø»

Saksforelegget følger vedlagt til orientering.

Med hilsen
Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering

Gudveig Salte
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

7#33:8d0164dc-ff6-4b4b-8630-8e9462fba2f0:3

Saksutredning:

INNFØRING AV FORBUD MOT BRUK AV PLAGG SOM HELT ELLER DELVIS DEKKER ANSIKTET I BARNEHAGER OG UTDANNINGSINSTITUSJONER - HØRING

Behandlinger: FU
Vedlegg:
Andre henvisninger: FU-sak 103/13 – Høring NOU 2013:1 «Det livssynsåpne samfunn»

---

1. Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag om å forby bruk av ansiktsdekkende plagg i alle barnehager og utdanningsinstitusjoner som skoler, fagskoler, høyskoler og universiteter.

Høringen er åpen. Av det følger at alle har adgang til å kunne avgi svar til høringen. Det kan avgis uttalelse på egne vegne, på vegne av en bedrift eller organisasjon, eller anonymt.

Uttalefrist er onsdag 20. september 2017. Departementet legger til grunn at en eventuell høringsuttalelse avgis ved bruk av den digitale løsningen som forefinnes på regjeringens nettsted.

Høringsnotatet er tilgjengelig på www.regjeringen.no.

2. Problemstilling:

Forslag om forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet, favner hele utdanningsløpet, det være seg privat som offentlig sektor, fra barnehager til høyere utdanning, introduksjonsprogram for flyktninger og norskopplæring for nyankomne innvandrere. Forbudet gjelder

- elever
- studenter
- ansatte.

3. Saksopplysninger:

Bruk av ansiktsdekkende plagg i grunnopplæringen er ikke regulert i opplæringsloven. Trivsel ligger imidlertid innenfor rammen av opplæringsloven og er sentralt i den virksomhet som skoleeier har fått kompetanse til å fastsette regler for gjennom et ordensreglement. Skoleeier kan derfor i sitt ordensreglement vedta forbud mot å bruke plagg som helt eller delvis dekker ansiktet. Forutsetningen er at forbudet er nøytralt utformet, er nødvendig, er begrunnet i et saklig formål og ikke er uforholdsmessig inngripende. Blant annet har Oslo-skolen, enkelte videregående skoler i Østfold, Akershus, Buskerud og Møre og Romsdal samt noen høyskoler innført forbud mot ansiktsdekkende plagg. For Rogalands del har Johannes læringssenter i Stavanger innført lokalt forbud. Felles for tilbakemeldingene fra

7#35:8d0164dc-fff8-4b4b-8630-8e9462fba2f0:5

utdanningsinstitusjoner med lokale forbud er at det er liten erfaring med å håndheve forbudet. Grunnen er at det så å si ikke finnes elever som bærer nikab på de aktuelle lærestedene.

Forbudet slik det skisseres i høringsnotatet, skal kun gjelde plagg som dekker ansik-tet, f.eks. finlandshette, masker, nikab og burka. Det gjelder ikke hodeplagg som hijab og luer. Det foreslås også unntak for plagg som brukes av hensyn til peda-gogiske, helsemessige, klimatiske og sikkerhetsmessige forhold. Dette kan være verneutstyr eller munnbind. Forbudet vil heller ikke ramme plagg som bæres for å beskytte barn eller voksne mot værfenomener som kulde eller sterk sol.

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i 2014 slått fast at det franske forbudet mot ansiktsdekkende plagg i det offentlige rom fra 2011 ikke er i strid med menneskerettighetene.

Flere land i Europa har innført eller vurderer å innføre et generelt eller begrenset forbud mot plagg som dekker ansiktet på lokalt eller nasjonalt nivå. Men verken Danmark, Sverige eller Island har innført nasjonale regler om bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i skoler. I tillegg til disse landene har heller ikke Finland innført nasjonal regulering av ansiktsdekkende plagg i barnehager.

Høringsnotatet skisserer for øvrig også et alternativ til et nasjonalt forbud. Det er å:
- beholde dagens mulighet for lokale forbud og
- innføre plikt til samtale med elev/student som bruker ansiktsdekkende plagg.

4. Fylkesrådmannens merknader/vurderinger:
Så langt har bruk av ansiktsdekkende plagg i de videregående skolene i Rogaland ikke vært en aktuell problemstilling. Gitt det lave antallet personer som i dag bruker nikab og burka i Norge, kan et nasjonalt forbud kanskje fremstå som et unødvendig omfattende tiltak. På den annen side, likestilling mellom kvinner og menn står sterkt her i landet. Et nasjonalt forbud slik det skisseres i høringsnotatet vil gi signal om at det norske samfunnet ikke aksepterer en praksis som kan begrense kvinners frihet til å delta på lik linje med menn i samfunnet. Et nasjonalt forbud vil dessuten gi like regler over hele landet. Dette vil kunne virke forebygg-ende samtidig som det også vil gi større forutsigbarhet for de som kan bli rammet av et eventuelt forbud.

Da fylkesutvalget behandlet NOU 2013:1 «*Det livssynsåpne samfunn*» i august 2013 ble det i tilknytning til utredningens kap. 13 som omhandlet plagg og symboler gjort følgende protokollering:

«Fylkeskommunen ser det som viktig å bygge relasjoner og fremme åpenhet i alle elevgrupper/arbeidsgrupper. Det å kunne tilkjenne livssyn og vise kulturell tilhørig-het er en del av dette.

Som skoleeier er fylkeskommunen opptatt av sikkerhet for sine elever og ansatte. Etter fylkeskommunens skjønn vil det derfor kunne bli en konflikt mellom retten til å bære et bestemt klesplagg og sikkerheten i arbeidssituasjonen for lærere og elever. Da tenkes det primært på å kunne se og kjenne alle i gruppa. Plagg som skjuler ens identitet kan vanskelig godtas. For oss betyr det helt konkret at staten, etter fylkes-

7#36:6d0164dc-fff6-4b4b-8630-8e9462fba2f0:6

kommunens skjønn, bør kunne tillate et plagg som hijab, mens plagg som skjuler en persons identitet, som nikab og burka, ikke bør tillates. Det er viktig at man har fokus på sikkerhet i arbeidssituasjonene».

Opplæringsloven har ulike regler for opplæring som skjer i skole og for videregående opplæring som foregår i godkjent lærebedrift. Departementet stiller i høringsnotatet spørsmål om et eventuelt forbud mot bruk av ansiktsdekkende plagg også bør gjelde lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater. Disse personene er å regne som arbeidstakere i lærebedriften. De omfattes følgelig av de regler som gjelder i bedriften på linje med øvrige arbeidstakere i bedriften. Den enkelte lærebedrift kan i kraft av arbeidsgivers styringsrett fastsette og håndheve regler om adferd. Det er følgelig, slik fylkesrådmannen ser det, naturlig at lærebedriften som arbeidsgiver fastsetter ens regler som gjelder for alle arbeidstakere i bedriften.

Forslag til vedtak/uttalelse:

Likestilling mellom kvinner og menn står sterkt her i landet. Et nasjonalt forbud slik det skisseres i høringsnotatet, vil slik Rogaland fylkeskommune ser det, gi signal om at det norske samfunnet ikke aksepterer en praksis som kan begrense kvinners frihet til å delta i sammfunnet på lik linje med menn. Et nasjonalt forbud vil gi felles regler over hele landet. Fylkeskommunen støtter derfor forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet (nikab og burka) i barnehager og i utdanningsinstitusjoner.

Forbudet må derimot, slik Rogaland fylkeskommune ser det, ikke gjøres gjeldende overfor lærlinger, prakisbrevkandidater og lærekandidater. Disse regnes som arbeidstakere i lærebedriften og må omfatttes av de regler som gjelder i bedriften på lik linje med de øvrige arbeidstakerne i bedriften.

Trond Nerdal
fylkesrådmann

Ståle Wold
Fung. fylkesdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

7#37:8d01f64dc-fff6-4b4b-8630-8e9462fba2f0:7